

Društvo za raziskovanje jam Ljubljana

Luize Pesjakove 11, SI-1000 Ljubljana, Slovenija

Številka: 070423 – 44/PM

Datum: 23.4.2007

Ministrstvo za okolje in prostor
Janez Podobnik, minister
Dunajska cesta 48
1000 Ljubljana

ZADEVA: Javna pobuda za celovito zavarovanje Planinskega polja

Zveza: Naš dopis 260124 – 5/MP z dne 24.1.2006

Vaš dopis 35602-3/2006/1 z dne 28.3.2006

Sistem varstva narave temelji na zavarovanju izjemnih, pomembnejših oz. redkejših dobro ohranjenih naravnih območij, saj je to osnova za njihovo dolgoročno ohranitev ob hkratnem izboljšanju življenjskih in bivalnih pogojev okoliških prebivalcev.

Med izjemne, pomembne in glede ohranjenosti redke naravne oblike spada tudi Planinsko polje, ker:

- ◆ je naše najbolj tipično kraško polje. S svojim sklenjenim obodom, kraškim dotokom in iztokom, rednimi poplavami in popolnoma ravnim dnom velja za šolski primer kraškega polja v svetovnem merilu,
- ◆ zaradi več stoletnega proučevanja (vse od Valvasorja naprej) velja za »locus classicus« za nekatere površinske in podzemne kraške pojave in tudi zato Slovenija velja za zibelko krasoslovja,
- ◆ Planinsko polje že samo z imenom presega nacionalni nivo, saj so tipične lastnosti tega polja in zgodovinski razlogi prispevali, da se je v mednarodni krasoslovni terminologiji uveljavil izraz »polje«,
- ◆ gre za izjemno kulturno krajino s tipičnim prepletanjem kraških naravnih oblik in dela človeških rok,
- ◆ je življenjski prostor številnih ogroženih in zavarovanih rastlinskih in živalskih vrst,
- ◆ je zaradi kraškega odtoka vode obrobje Planinskega polja znano po eni največjih gostot jam v Sloveniji. Med njimi so nekatere najdaljše jame pri nas. V pritočnem delu gre predvsem za Planinsko jamo, ki je povezana s Postojnsko ter Tkalco jamo, na odtočnem delu pa za sistem Najdene jame, Logarčka, Gradišnice, Vranje jame ter Brezna pri stari Trajbarici. Večina teh jam ima poleg speleološkega pomena tudi velik jamarsko-zgodovinski pomen.

Izjemnost tega kraškega polja je bila že večkrat prepoznana, kar se odraža v številnih oblikah zaščite, varovanja ali s prepoznanjem velikega mednarodnega naravovarstvenega pomena:

- ◆ z občinskim odlokom je že leta zavarovan južni, v občini Postojna ležeč, del Planinskega polja,
- ◆ Planinsko polje je uvrščeno v evropsko ekološko omrežje varovanih območij Natura 2000 tako po Direktivi o habitatih kot po Direktivi o pticah,
- ◆ je ekološko pomembno območje in naravna vrednota državnega pomena,
- ◆ je Mednarodno pomembno območje za ptice (Important Bird Area),
- ◆ je Botanično pomembno območje (Important Plant Area),
- ◆ je predlagano za uvrstitev na seznam močvirij mednarodnega pomena (Ramsarska konvencija).

Žal pa so to le delne rešitve, ki ne obravnavajo polja kot nedeljive celote naravne vrednote in kulturne dediščine. Zato je nujno celovito zavarovanje Planinskega polja z obodom in umestitev v sistem parkov v Sloveniji. Parki ne služijo le ohranjanu narave, temveč izboljšujejo možnosti za bivanje ljudi, kar dokazujejo številni uspešni slovenski primeri. S tem bi Planinsko polje dobilo premišljen in celovit načrt upravljanja, prebivalci pa strokovno pomoč ter boljše možnosti za bivanje in razvoj trajnostnih oblik gospodarskih dejavnosti. Hkrati lahko park kandidira na razpisih s katerimi je mogoče pridobivati mednarodna (npr. iz evropskih skladov) in nacionalna sredstva za različne projekte namenjene trajnostnemu izkoriščanju prostorskih in razvojnih potencialov območja, izboljšanju infrastrukture, dostopa do storitev in znanj, ustvarjanje novih delovnih mest ob hkratnem varovanju prostora in narave.

Prostor Planinskega polja se je do sedaj ohranil kljub poizkusom melioriranja odtoka vode na požiralnikih in delne melioracije Unice. Vendar je zavarovanje dodatno smiselno zaradi idej velikih posegov, med katerimi se v javnosti še vedno pojavljajo celo preživeti koncepti ali »sodobne nujnosti razvoja«. Če naštejemo samo štiri:

- ◆ melioracije požiralnikov in s tem skrajševanje časa ter obsega poplav;
- ◆ zajezitev odtoka s Planinskega polja za potrebe akumulacijskega zadrževalnika vode ter postavitve HE na Barju;
- ◆ gradnja Evropskega muzeja oz. parka krasa Pod Stenami;
- ◆ gradnja hitre železnice prek ali po obrobju Planinskega polja.

Prepričani smo, da bi celovita in jasno opredeljena zaščita polja pripomogla k jasnejšim usmeritvam razvoja tega občutljivega prostora. Na kratko lahko strnemo, da naj se intenziven človekov razvoj umesti v urbane in suburbane centre, dobro ohranjene naravne predele pa naj se ohranja v današnjem stanju.

Tudi z vidika zgoraj navedenih razlogov so celovito zavarovanje Planinskega polja poleg Društva za raziskovanje jam Ljubljana že podprli Slovensko geološko društvo, Geomorfološko društvo Slovenije, Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Mountain Wilderness Slovenije ter skoraj 700 podpisnikov na spletni strani <http://emk.speleo.net/>. Zlasti pri slednjih je potrebno opozoriti, da so med njimi tudi svetovno znana imena s področja krasoslovja in naravovarstva. Ne želimo si, da bi Planinsko polje namesto kot primer tipičnega kraškega polja prišlo v učbenike varstva narave kot primer neustrezno zavarovanega območja.

Zato vas kot pristojnega ministra pozivamo, da Ministrstvo za okolje in prostor začne s postopkom celovitega zavarovanja Planinskega polja na državnem nivoju in vam hkrati predlagamo, da organizirate strokovni posvet o pomenu in trajnostnem razvoju Planinskega polja.

S spoštovanjem,

Primož Presetnik,
predsednik DZRJL

V vednost:

- Zavod RS za varstvo narave – OE Ljubljana, Cankarjeva 10, 1000 Ljubljana
- Zavod RS za varstvo narave – OE Nova Gorica, Delpinova 16, 5000 Nova Gorica
- g. Janez Nagode, župan Občine Logatec, Tržaška cesta 15, 1370 Logatec;
- g. Jernej Verbič, župan Občine Postojna; Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna